

مبانی نظری معماری

مهدی واعظ

www.ketab.ir

سرشناسه : واعظی، مهدی، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور : مبانی نظری معماری/مهدی واعظی.
مشخصات نشر : تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری : ۲۵۵ص.: مصور،جدول.؛ ۲۲×۲۹ سم.
شابک : 978-964-10-5525-9
وضعیت فهرست نویسی : فیا
موضوع : معماری
موضوع : Architecture
شناسه افزوده : دانشگاه آزاد اسلامی. سازمان چاپ و انتشارات
شناسه افزوده : Islamic Azad University Publication
رده بندی کنگره : NA۲۵۰۰/و۲۴م۲ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی : ۷۲۰/۱
شماره کتابشناسی ملی : ۵۴۷۲۰۸۹

عنوان : مبانی نظری معماری

مؤلف : مهدی واعظی

طراح جلد : یوسف نگرایی

چاپ اول : ۱۳۹۸

تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه

ویراستار : یداله طالشی

ناشر : سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی با همکاری واحد اسلامشهر

لیتوگرافی، چاپ و صحافی : سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی

شابک : 978-964-10-5525-9

قیمت : ۴۰۰۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: مبادی نظری

۱	- واژه‌شناسی
۱	- اصطلاح معماری
۲	- دیدگاه‌ها
۴	- نظر و عمل در معماری
۵	- رویکردهای تحقیق در معماری
۶	- معمار ایرانی و اخلاق حرفه‌ای
۸	- تاریخ‌شناسی معماری
۱۰	- ضرورت پرداختن به تاریخ معماری
۱۲	- منابع فصل اول

فصل دوم: معماری برای انسان

۱۵	- انسان: منشاء، موضوع و هدف معماری
۱۵	- انسان‌شناسی فلسفی
۱۹	- انسان‌شناسی اسلامی
۲۱	- نیازهای انسان
۲۳	- منابع فصل دوم

فصل سوم: مفاهیم پایه

۲۵	- ادراک
۲۷	- هرمنوتیک
۲۸	- پدیده‌شناسی
۳۹	- نشانه‌شناسی

۳۱ - نمادپردازی

۳۳ - زیبایی‌شناسی

۳۸ - هندسه

۴۶ - بیمون بندی و مدولاسیون

۴۸ - ساختار بصری آثار مصنوع

۷۷ - نظام‌های حاکم بر عالم هستی

۷۸ - هویت

۸۳ - الگو و زمینه

۸۵ - اندیشه، ایده و کانسپت

۹۳ - منابع فصل سوم

فصل چهارم: انسان و محیط

۹۷ - روان‌شناسی محیطی

۹۹ - قرارگاه‌های رفتاری

۱۰۰ - ادراک محیطی

۱۰۸ - میزان روشنایی و طراحی

۱۰۸ - رنگ

۱۰۹ - سر و صدا

۱۰۹ - عوامل محیطی موثر بر یادگیری

۱۱۱ - فنگ شویی (تأثیر محیط بر انسان)

۱۱۵ - تأثیر انسان بر محیط

۱۲۰ - منابع فصل چهارم

فصل پنجم: طبیعت و معماری

۱۲۳ - طبیعت

۱۲۴ - دیدگاه‌های مختلف به طبیعت و پیشینه آن‌ها

۱۳۰ - اصول طراحی طبیعت‌گرا

۱۳۴ - الهام از طبیعت

۱۳۶ - معماری ارگانیک

۱۳۸ - طبیعت و هندسه فراکتال (برخال)

۱۴۰ - منابع فصل پنجم

فصل ششم: تحولات مؤثر بر معماری معاصر

۱۴۳ - رنسانس

۱۴۴ - انقلاب صنعتی

۱۴۴ - سنت و تجدد

۱۵۱ - نهضت‌های فکری تأثیرگذار در عصر و معاصر جهان

۱۶۵ - پایداری

۱۷۳ - منابع فصل ششم

فصل هفتم: معماری ایران

۱۷۵ - اصول و دوره‌های معماری ایران

۱۸۵ - آسیب‌شناسی معماری امروز

۱۸۹ - منابع فصل هفتم

فصل هشتم: آموزش و ارزیابی معماری

۱۹۱ - آموزش معماری

۱۹۵ - روش‌های ارزیابی آثار معماری

۲۰۳ - منابع فصل هشتم

فصل نهم: فرآیند معماری

۲۰۵ - فرآیند معماری

۲۰۵ - برنامه ریزی

۲۰۷ - نگاهی اجمالی به مشخصه عمومی طرح‌ها

۲۱۴ - میانی و اهداف اصلی برنامه ریزی

۲۱۶ - طراحی

۲۲۲ - منابع فصل نهم

فصل دهم: روش های طراحی

۲۲۵ - روش شناسی مختصر

۲۳۳ - روش های طراحی

۲۳۶ - منابع فصل دهم

فصل یازدهم: معرفی شهر

۲۳۹ - شهر

۲۴۰ - خانه و شهر

۲۴۱ - شهر اسلامی

۲۴۲ - بافت شهری

۲۴۴ - طراحی شهری

۲۴۶ - طراحی شهر و ارتقای کیفیت بصری

۲۵۰ - منابع فصل یازدهم

۲۵۱ - منابع و مأخذ

www.ketab.ir

معماری رشته و حرفه ای است که مفاهیمی چون خلاقیت، دانش، زیباشناسی، فن، فرهنگ، هنر و... را در خود دارد. نباید آموزش، حرفه و تولید محصول معماری را از هم جدا تصور نمود و یا جداگانه فراگرفت. سال‌هاست که بین رشته و حرفه معماری فاصله ایجاد شده و تناسب زیادی بین این دو حوزه دیده نمی‌شود. شاید ریشه اصلی آن را باید در تحولات عصر صنعت و روشنفکری جست. زمانی که معماری به دو حوزه هنری و فنی تقسیم شد؛ یعنی یک نفر طراحی را انجام می‌داد و دیگری اجرا طرح را به عهده می‌گرفت. اما این اتفاق ناصواب (جدایی هنرمند و مهندس) ایشکال ماهوی در معماری امروز کشورمان ایجاد کرده است. بسیاری از دانشجویان و فارغ التحصیلان معماری، خود را طراح (به معنی غیر فنی) و هنرمند می‌دانند و ادعا دارند که بعد فنی و اجرایی ارتباطی به طراح ندارد. این مسائل باعث تغییر ماهیت معماری و دگرگونی تعریف آن در مجامع حرفه ای دارد. البته از نقش معلمان معماری و اساتیدی که با این طرز فکر شاگردانی تربیت نموده‌اند هم نباید غافل شد که معمار را برابر با طراح ساختمان در روی کاغذ می‌دانند و در بهترین حالت مابقی آن دانشجو درخواست دارند که اغلب در مؤسسات خارج از دانشگاه ساخته شده است. فارغ-التحصیلان این رشته نیز در شرکت‌های ساختمانی بیشتر وظیفه نقشه کش و یا کاربر نرم افزار را دارند تا معمار.

یکی از ایرادات این نوع نگاه در جامعه ایران است که معمار جایگاه حرفه ای اصلی خود را ندارد و همکاری که در دیگر رشته‌های فنی و اجرایی ساختمان تخصصی نمودند آن‌ها را فاقد سواد فنی- اجرایی (غیر کارگاهی) قلمداد و تحقیر می‌نمایند. امید است با تغییر رویکرد اساتید و معلمان معماری کشور در حوزه آموزش معماری، و همچنین بازنگری در چارچوب‌های مصوب حرفه‌مندی و فعالیت در بخش معماری و طراحی ساختمان، معماری به جایگاه واقعی خود بازگردد.

کتاب در یازده فصل تألیف و به ابعاد مختلف نظری معماری از تعاریف خاص معماری و تأثیر عوامل مختلف انسانی و تحولات فکری و روش‌ها در بنیان نظری معماری تا فرآیند طراحی و نقش معماری در شهر و شهرسازی پرداخته است.